

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

УНЭН

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

2003
июлийн
1
Вторник
№ 104
(20766)

Нажарай
дунда
шара
морин
харын
2
гарагай
3

Буряад Унэн

НАЙДАЛЫЕНЬ ХАРИОУЛНА

Забайкалиин нарин нооһото үүлтэрэй буряад түхэлэй хонид манай республика дотор түрүүлэн Сэлэнгын аймагта бии болгодоо нэн. Нүүлэй жэл-нүүдтэ хонин хүрэгэй тоо толгойе олошуруулаха талаар Юрөөгэй хүдөө ажахын кооперативта ехэ ажал ябуулагдана. Хонидойнгоо тоо толгойе 10-15 мянгада хүргэхэ гэһэн зорилго Ташарай малшад урдаа табинхай. Энэ зорилгы бэлүүлэхэ бүхы арга боломжонууд бии.

Мүнөө Юрөөгэй нуга голнуудаар 8,5 мянган толгой хонин хүрэг атарлан бэлшэнэ. Дүй дүршэлтэй хонишод тэдэниие харууналдаг юм. Энэ ажахын ахалагша хонишон Сандан Дамбаев эхэ хонидой отарануудай хонишодой дундаһаа республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хаяхан хүртэбэ. Тус ажахын ахалагша хонишон Жаргал Жапов түлгэнүүдые харууналдаг хонишодой дундаһаа шалгархан байха юм.

АЯНШАЛГЫН ТАБИДАХИ СЛЁТ

Загарайн аймагай аяншалга шадтай табиха слёт июнийн 21-дэ дүүрбэ. Загарайн аймагай 250 эдир аяншалга шадые нэгдүүлхэн 16 хургуулийн команданууд тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

Табан үдэр соо үргэлжэлхэн слёт Шулуутай тосхонһоо 3 модоной зайда оршодог Хөөлэнтитэ нуурай эрьедэ баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Муниципальна байгуулалтын

толгойлогшын орлогшо В.И. Тарасов, аймагай хуралсалай хүтэлбэрийн дарга А.Н.Поношков гэгшэд ойн баярай слэкто хабаадагшадые, аяншалгын хүдэлөөнэй ветерануудые, хүндэтэ айлшадые халуунаар амаршалаад, зүг шэгые тодорхойлолгын, аяншалгын мурьсөөнүүдэй судьянарта үгэ үгэбэ.

Ургажа ябаа залуу үетэниие хурган хүмүүжүүлхэ талаар аяншалга ехэ үүргэ дүүргэдэг, хонирхол үүсхэдэг юм. Энэ мурьсөөнэй ашаар багашуул хизаар нютагаа шэнжэлдэг, түрэл нютаг тухайгаа ехэ юумэ мэдэжэ абадаг байна.

ХҮМЭНҮҮД НЭРГЭЭГДЭХЭ

Шэнэ болон Хуушан-Бэрээнһээ Шабар тосхон хүртээр хүнүүд ябагаар ябажа, Гэгээн Вознесениин хүмэ ошоһон байгаа. Үнэн алдартын шажантанай ажаһуудаг Загарай, Татарский Ключ, Шэнэ-Элхи, Онохой нуурин тосхонуудта ажаһуушад энэ хүмэ нэргээхын тула ехэ ажал ябуулжа байна. Гадна Селенгинск нууриндаха Михайло Архангелиин хүмэн санаартан эсэгэ Евгений (Фомин) түрүүтэй мүргэлшэд Улаан-Үдэһөө, Кабанскын аймагһаа ербэ.

Энэ ябуулгада хабаадагшад лүндэншэ Ильягай һандаргадан хүмэн нуурида - Үнэн алдартын шажананай нютаг болохо Хуушан-Бэрээн тосхондо хэрээһэ хадхалан байгаа. һандаргадан хүмэн нуурида хургуули баригдаа нэн. Тэдэ тэрэнэй галай аюулда абтахань, хойшодоо тэрэнэй нуурида юуншье баригдаагүй байгаа. Нүзэгтэн зарим бурхануудые нюужа, олон жэлнүүдтэ гамтай наринаар хадагалһан юм. Эдэнэй зарим хубинь Шэнэ-Бэрээндэ Гэгээн Вознесениин хүмэдэ дамжуулагдаһан байгаа. Иигэжэ бурхан шажананай зүйлнүүд хүзэгтэй-шүүдэ бусаагдажа байһаниинь найшаалтай.

ГОЛ ШАЛТАГААНИИЬ - ХҮНҮҮД

Ой соо хүжэрэн дэлгэржэ байһан гал түймэрэй гол шалтагааниинь хүнүүдхээ эхитэй гэжэ Онсо байдалай хэрэгүүдэй талаар министрствын мэргэжэлтэд сэгнэнэ.

Июнийн 20-ной байдлаар Буряад ороной дэбисхэр дээрэ ой соо 340 гектарай талмай дээрэ түймэр гаража байба. 3205 гектар талмайтай 15 түймэр унтаргаада. Эдэ бүхы түймэр сарахын тула 761 хүн, 83 техникэ, 10 авиатехникэ хабаадуулагдана.

Мүнөө үедэ республикынмай 15 аймагта 9734 гектар талмай дээрэ 56 түймэр носожо байна. Эдэнэй 17-ниинь унтаргаан хүнөөгдөө. Үшөө 11 ехэ түймэр соробхилһоор.

Хуурай хагсуу хабарай болон зунай эхилһэнһээ хойшо Буряад ороной дэбисхэр дээрэ 112056 гектарай талмай дээрэ 2033 түймэр гараһан байна. Россин Байгаалин нөөсэ баялигуудай министрствын Буряад Республикадахи Байгаалин нөөсэ-сэнүүдэй ба оршон тойронхиие хамгаалгын гол хүтэлбэрийн баримта мэдээлүүдэй ёһоор, ойн түймэрһөө 69345,2 мянган түхэригэй гарза хохидол ушаруулагдаа, түймэр сарахын, унтаргахын тула 20060 мянган түхэриг гаргашалагдаа.

Хорого зорилгоор түймэр табигшадтай тэмсэхэ, тэдэниие бариха ушар гарана. Хабарһаа хойшо 145 уголовно хэрэг бэлүүлэгдэ, 16 хүн баригдаа, 107 эрхэтэд 113 мянга гаран түхэригөөр яладуулаа. 202 хүн тушаа материалнууд хуули сахилгын зургаануудта дам-

НҮҮЛЭЙ ХОНИНУУД

жуулагдаа гэжэ республикын Граждан-оборонын хэрэгүүдэй ба онсо байдалай талаар гүрэнэй хорооной хэблэлэй албанай хүтэлбэрилэгшэ подполковник Татьяна Гулгенова мэдээсэнэ.

НАЛОГ ТАТАБАРИНУУД БА АРХИДАЛГА ТУХАЙ

Муниципальна байгуулалтануудай толгойлогшонортой Буряад Республикын Президентын дэргэдэ саг үргэлжэ хүдэлдэг зүблөөн хаяхан болобо. Найман асуудал зүблөөнэй зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан байгаа. Нютагай өөһдэйн хүтэлбэрийн дэбисхэр дээрэ налог татабаринуудые элсүүлэн хабаадуулгын ябаса тухай асуудалыс толгойлогшонор түрүүлэн хаража үзэбэ. Россин Федерацийн УМНС-эй Буряад Республикадахи хүтэлбэрийн толгойлогшо Самбу Цыдыпович Цыреторов зүблөөндэ хабаадагшадтай урда үгэ хэлэбэ.

Налог татабарин үндэһэ нууриие үргэдхэхэ талаар шэглүүлэгдэһэн зорилгонуудые тодорхой болгохо тухай республикын финансын министр А.Ю.Налетовой дурадалыс зүблөөндэ хабаадагшад хайшаагаа. Энээнэй тула олзын хэрэг эрхилэлгын ажал ябуулдаг бүхы предпритинуудай болон үмсын хүнүүдэй мүнгэн һангай ажал ябуулга тухай дүүрэн мэдээлүүдтэй байха ёһотой. Гамтай нарин эзэн олзо оршонуудаа нөөсэлжэ шададаг гэжэ.

Буряад Республикын Президент Л.В.Потаповай хэлэһэнэй ёһоор, нөөсэлжэ болон хэрэглэлгэ тэнсүүритэй байха зэргэтэй. Гэр байрын-коммунальна ажахыда тогтомог сэнгэй политика болон бюджеттэ мүнгэ оруулалгын политике нарижуулан гуримшуулха талаар Президентын Зарлиг гүйсэдхэн бэлүүлэхэ тухай асуудалыс зүбшэн хэлсэхэдэ тэмдэглэ. Муйскын, Хягтын, Захаминай аймагуудай хүн зоной гэр байрын-коммунальна ажахын хангалгануудые түлэхэ федеральна

стандартда орохо хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Байгша оной дүрбэн нарын туршада социально-экономическа хүгжэлтын программын дүнгүүдые бэлүүлгэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Президентын һанамжын ёһоор, юрэнхыдөө Загарайн аймагта хараалагдаһан зорилгонуудые шийдхэхэ талаар һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаа.

РЕСПУБЛИКАЯ МАГТАН ДУУЛАИАБДИ

Буряад Республикын байгуулагдаһаар 80 жэлэй ой дүтэлжэ байна. Манай республикын урданай, мүнөөнэй байдал үргэнөөр харуулагдаха. Аймагуудай ажалшад туйлаһан амжалтануудаа, соёлой хүгжэлтэнүүдые үргэнөөр харуулаба.

Хүдөөгэй аймагуудай Экономико болон соёлой үдэрнүүдэй үедэ аймагууд арадай уран бэлгээ харуулаһан байгаа. СССР-эй арадай артист Д.Ц.Дашиневай түрүүлэгэ доро жүри эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, илагшадые тодорүүлба. Захаминай аймаг түрүү нуури эзэлэ. Эдэ аймагайхид хоёрдохи, Хэжэнгын түлөөлэгшэд гурбадаху нуури-нуудта гараба. Тарбагатайн аймагайхид эрхим һайн галаконтцерт табяа. Бауитгын аймагай ажалшад гар уралай болон уран зурагай искусствын талаар онсо шалгарба. «Социально-экономическа эрхим выставкэ» гэһэн номинацияр прибайкалиинхид илаалта туйлаа.

Гадна Агын автономито тойрогой Экономикын ба соёлой үдэрнүүд үнгэргэгдэбэ. Эдэ үдэрнүүдэй программын ёһоор Агын Буряадай автономито тойрогой Захиргаанай болон Буряад Республикын Правительствон хоорондо худалдаа наймаанай-экономическа, эрдэм-техникын ба соёлой харилсаан тухай хэлсээн баталагдаа.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствон хэблэлэй албан.

БЭЕЫН ТАМИРЫЕ ЭЛҮҮРЖҮҮЛГЫН ЛАГЕРЬТА

Хүүгэдэй бэеын тамирые элүүржүүлгын лагерь Хурамхаанай аймагай Бархан нютагта үгэгдэнхэй. Аймагай элдэб нютагуудһаа үхибүүд эндэ ерэжэ амарна. Түрүүшын хаһада аймагай бүхы нютагуудай эдир шатаршад эндэ сугларһан байгаа. Эндэ амарха үедөө үхибүүд шатарай теори шудална, наадажа нурана. Сүлөө сагтаа үхибүүд согтой хүхюунээр амарна.

Эдир шатаршад хоёр бүлэг болгогдожо хубаагданхай. Түрүүшын бүлэгтэ нэгэдэхи

болон хоёрдохи разрядуудтай шатаршад наадана. Хоёрдохи бүлэгтэ шатар наадаар хонирхожо байһан багашуул, дүрбэдэхи разрядтайшуул ороно.

Түрүүшын бүлэгтэ 6 үхибүүд хоёр дүхэригөөр наадаба. Матвей Романов 10-һаа 9 очко абажа, түрүү нуури эзэлбэ. Марина Цыренова 7 очкотойгоор хоёрдохи шанда хүртөө. Эдэнэр хоюулаа Барханай дунда хургуулида нурадаг юм. Толя Монтоев (1-дэхи КСШ) 6,5 очкотойгоор гурбадаху нуурида гараба.

24 эдир шатаршад хоёрдохи бүлэгтэ наадаһан байгаа. Хурамхаанай лицейн 10-тай нурагша Арсалан Доржиев 10-һаа 9 очко абажа, илаалта туйлаһан байха юм.

Лубсама ГАРМАЕВА, Буряад Республикын болон Россин Федерацийн физическэ культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдир шатаршад мурьсэнэ.

Хориун аймагай 80 жэлэй ойдо зорюулнаб

(Үргэлжэлэл. Эхинийн июннин 17-ной дугаарта).

2. БААТАР СОЛО

Зүжэглэхэ нюурнууд: Бүхэ Бэхи Бабжа Барас Баатар Хондоли Хүбүүд, басагад Дээрмэшэд Бөө

Нэгэдэхи үзэгдэл

Гэр соо. Хойморттоо Бүхэ Бэхи нууна. Баруун талада Бабжа нууна. Сайланаг.

БҮХЭ БЭХИ. Отог зондоо зөөжэ ерэнээр, шиниим нураг суу таражал байна. Хамнигадые гансаараа диилэньеш үльгэр домог болгон хөөрэлдэнэ ха.

БАБЖА. Тезд би хайшан гэхэбиб, зоной хөөрэлдэхэдэ.

БҮХЭ БЭХИ. Хайшан гэхэбиб гэнэ гүш? Бээл дээгүүр бү абаарай. «Биб» гэнэн бираггүй ха юм даа.

БАБЖА. Би «биб» гэжэ ябанагүйб.

БҮХЭ БЭХИ. Болоо, болоо, хүбүүм. Ургажа байһан модые унаса угзардаг, уулын ан гүрөөлые шэлэжэ харбадаг хүсэтэнэй ехэ хүсэтэн, мэргэшэдэй түрүү мэргэн гэнэн суу ара үбэрөөр таража, арад зоние гайхуулна, омогжуулна ха. Хуаасай отогонгоо бара «Хандагай» гэшые үргэжэл ябанаш даа, хүбүүм.

БАБЖА. Шадаха соогоол боложо, хургаһан соотнай ябаналби даа.

БҮХЭ БЭХИ. Аба хайдагташые түрүүлжэ, арбан гүрөөһэнэй дундаһаа эрыень оножо харбадаг болоош. Энэ һүүлшын аба хайдагта эдир залуушые наашын, арбан нэгэн эсэгын аха заха түрүүшүүл шамдам Бабжа Барас Баатар гэнэн соло олгобо ха юм. Хүлһэ гаргажа хүн болобош, хүбшэ нугалжа баатар болобош. Миниингээ нэрэ нэрлүүлбэш. Залуу хүн ургажа ябаха, үбгэн хүн үгсыжэ ябаха гэгшэ. Бишни үбгэ наһан болобош. Гарыш ганзагада, хүлыш дүрөөдэ хүргөөб. Тата гэмэ номотой, таби гэмэ номотой, арые дабаха ардагтай, холые зорихо хүсэлтэй болоош. Эрын дээжэ боложо ябыш даа, хүбүүм. (Сайгаа оошолно).

ООГЛООН. Бабжа-а! Яаһамшээ, түүдэгэй түлээндэ ошолдохо болоо бэшэ нэн гүш? Ябая-ыл!

БАБЖА (яаран). Баабай, би ябахам. (гүйжэ гарана).

Хоёрдохи үзэгдэл

Ойн заха. Бабжа хоёр хүбүүдээр би болон.

1-дэхи ХҮБҮҮН. Гэшүүнэ - гошууһа түүгээд, нэгэ газар обоолое.

2-дохи ХҮБҮҮН. Тиигэе, һүүлдэ мори тэргээр ерээд абаашахабди.

БАБЖА (гайхан). Юун гэшүүнэ-гошууһа хэлснэт даа.

1-дэхи ХҮБҮҮН. Юун, юун? Түүдэбшын нааданда түлээ бэлдэхээ ерээ бэшэ аалди. Бабжа, яасагаанаш?

БАБЖА. Юун яасагаанаш гэжэ, мэдэнэб. Тэдэ жэжэ-жожо гэшүүһэдтэй носолдожо, сагаа барахаш. Үшөө хээзэ һүүлдэ мори тэргээр ерэхэбиши. Яһаншые нобшо юм.

2-дохи ХҮБҮҮН. Тиигэнгүй яахабши. Бидэ ходал тиигээд түүдэбшын нааданда түлээ бэлдэгшэди.

1-дэхи ХҮБҮҮН. Ши, Бабжа, түүдэбшын нааданда байха дурагүй гүш? Юундэ түлээ бэлдэлсэхээ залхуурбаш?

БАБЖА. Би гү? Юундэ залхуурха нэмбиб. Наадандашые байха дуратайб.

2-дохи ХҮБҮҮН. Юугээ теэд гэшүүһэндэ дураа гутабаш?

БАБЖА. Тэдэниеш суглуулжа нобшоронгүй, энээхэн хухюур гэшүүһэтэйн абаад, ябашаал.

1-дэхи ХҮБҮҮН (нюдөө бэлтылгэн). Хухюур?

2-дохи ХҮБҮҮН (амаа ангайн). Бүхэлээрэн гү?

БАБЖА. Юугээ нюдэ амаа хориилгообта. Бүхэлээр гэхыем ойлгоногүй гүт?

БАБЖА БАРАС БААТАР

Хүүгэдтэ зорюулагдаһан залгаа гурбан зүжэг

ХҮБҮҮД (үргилдэн). Ойлгообди, ойлгообди...

БАБЖА. Зай, тиигэбэл, түрүүн унагаабди.

Гурбуулан холбо татан унагаана.

1-дэхи ХҮБҮҮН. Бэлхэнээр унагаабалди, Бабжа, хүсэтэйл байнаш даа.

2-дохи ХҮБҮҮН. Ши, Бабжа, хүсэтэйгөөрөө узуурһаань үргэхэши гү?

БАБЖА. Зай, тиигэнгүй. Таанад үзүүрһэнь дүнгэлсөөрэйгты. (Хухюураа үзүүрһэнь үргэжэ, мүр дээрээ хэнэ.) Зай, таанад үргэгты, ябая. Бэлэн гүт?

ХҮБҮҮД (үзүүрһэнь үргэжэ) Бэлэн, бэлэн, ябая.

1-дэхи ХҮБҮҮН. Энэш гансаараашые үргөөд, ядалгүй ябахал ха.

2-дохи ХҮБҮҮН. Маанадай үргэлсөөшыегүй хаа болохол. Табия.

Хүбүүг үзүүрээ табина.

БАБЖА. Ээ, таанад эсэнэгүй гүт? ХҮБҮҮД. Үгы, үгы. (Дороо энеэлдэнэ).

1-дэхи ХҮБҮҮН. Юугээ ябагалжа ябанабиди, үзүүр дээрээ нууял. (нуунаг).

2-дохи ХҮБҮҮН. Энэш һэншые гэнэгүйл.

1-дэхи ХҮБҮҮН. Бабжамнай нээрээл баатар хүн байна даа.

2-дохи ХҮБҮҮН. Тиимэ, одоо арсахагүй. Ерэхэ газартаа ерээбди.

Хүбүүг могоһоо бууба.

БАБЖА (табия). Олоной олигтойшые хаань, арай гэжэ асарбалди. (Хүлһөө аршана, тэдэнээ хараад). Энэ та хоёр хүлэрөөгүй байналта. Аа, ойлгооб! Энэ дороо һайниетнай үзүүлхэм!

Бабжа энеэлдэнэн хүбүүдые эрыоулишэнэ.

Хүшэгэ.

Гурбадахи үзэгдэл.

Түүгэдэбшын наадан. Хүбүүг, басагад ёхор хатарна.

ХОНДОЛИ (гүйжэ ерэн, нэгэ хүбүүндэ). Бабжа ахай хаанаб?

ХҮБҮҮН. Эндэ бии нэн. Ооголыш.

ХОНДОЛИ. Бабжа ахай! ХҮБҮҮН. Ерыт наашаа!

ХОНДОЛИ. Бабжа ахай, хэрэг гараа! БАБЖА (дүхэршгэй саанаһаа гаран). Хондоли гүш? Юун болооб?

ХОНДОЛИ. Манжын дээрмэшэд нэгэ хүрэг адууемнай үлдэжэ абаашаа.

Хэдэн хүбүүг дүтэлнэ.

БАБЖА. Үни гү?

ХОНДОЛИ. һүниин тэнгээр. Мэдэһээр наашаа гүйлгөөб. Дан холо ошоогүй байха.

БАБЖА. Үүр сайха дүтэлөө, хүсэгдэхөө болёо ха.

ХОНДОЛИ. Энэ дороо хүбүүдээ абаад, харайлгая, хүсэхэ байхабди.

БАБЖА. Хүсэхыеньшые хүсэбэ гэлэйбди. Үдэр дүтэ халдахагүйш.

Олоороо шууяа татаһанайшые хэрэггүй ха даа.

ХОНДОЛИ. Теэд яалтайб?

БАБЖА. Яалтайб, яалтайб... Олон хүнэй хэрэгшыегүй гэнэ ха юмбиб.

ХОНДОЛИ. Юундэ?

БАБЖА. Олон моритон абятай, бараатай. Бэлээр мэдэгдэхэбди.

ХОНДОЛИ. Тиимэншые тиимэл даа. Теэд тэдэниие миин орхихо аалди?

БАБЖА. Үгы бэддаа! Хоюулханаа энэ дороо мордоелши.

ХОНДОЛИ. Зай, хоюулаал хадаа хоюулаа. Тамэдээ бээт.

БАБЖА (хүбүүгтэ). Таанад наадаяа үргэлжэ-лүүлэгты. Бидэ хоёр мүрдэн ошоходоо, ядаралгүй адуугаа бусаажа шадахабди.

ХОНДОЛИ (тэшэ яган). Ябаха хаа, ябаадхиял.

БАБЖА. Ябая!

1-дэхи ХҮБҮҮН. Эдэ хоёршни үгэдөө хүрэхэ даа.

2-дохи ХҮБҮҮН. Хүрэхэ, хүрэхэ. Бабжа хүсэтэй, шамбай.

Хондолин солбон, ухаа мэхэтэй. Ядахагүйл байха.

3-дахы ХҮБҮҮН. Ёхорлое. Хүшэгэ.

Дүрбэдэхи үзэгдэл.

Шугын захда. Бабжа Хондоли хоёр.

БАБЖА. Нараншые гарахань. Эндээ үнжэе. Яһала бүглүүхэн газар байна.

Моридоошые шугын оёорто таталууял.

ХОНДОЛИ. Үнжөөд яахамнайб, ахай. Яараял даа. Дээрмэшэдээ алдажа болохолди.

БАБЖА. Яарахада даараха гэлсэгшэ. Үдэртөө бидэ нюдэн дээрэбдил. һүнил ябаашамнай дээрэ. Тэрэ дээрмэшэдэйш эшээ тухайлхаб. Мүнөө тэдш намналгын үгы хада, ханаагаа амарһан байха.

ХОНДОЛИ. Нээрэшые зүбтэй ха. һэримжэезыше алдажа.

БАБЖА. Аха хүнэй үгэ анхархаар байха. Үгым дуулаад лэ яба. Хооһоор нууха бэшэ хадаа, нэгэ юумэ шулгалжа ерэхэм.

ХОНДОЛИ (заан). Үү, тэрэ гүрөөһэн! Харбаадхихам! (Номогоо аһана).

БАБЖА. Байз, аха захаараа бишни харбаадхихуу.

ХОНДОЛИ. Би түрүүн хараа хадаа, олзолхо байгааб.

БАБЖА. Ахайтага бү арсалда. (Номоо абана). Гүйшэбэл. Ши зориугта үргэбэ гүш даа.

ХОНДОЛИ (хороо бусалан). Гүрөөһэ тудыхань барагтай юм бээ. Харин намай яашые тудыхагүйт.

БАБЖА. Юун гэнэш? Минии годли нэгшые алдажа үзөөгүй юм. Мартаагши? Али шуран солбоноо урдаа барива гүш?

ХОНДОЛИ. Тиибэшые гэлэйб. Намайе тудыхагүйт.

БАБЖА (сухалдан). Намайгаар наада хэбэ гүт! Туршаһуу!

ХОНДОЛИ. Би тэрүү тэрэ һөөгүүдэй наана морёороо ошоод байһуу. (Гарана, морин табарна).

БАБЖА (харбан). һүү даа, дээгүүрнь харбахадам, морин дороо орошобол. Ягаа һөөл юм. Доогуур харбахадам, морин дээрээ гаршабал. (Бүри сухалдан). Аа, нимэбши! Мэнэ ольһо омогыеш дарахаб! Эдэхэн булсуутай хоёр годлээр моринойнь дээгүүр доогуур харбаадхихуу. Яагша аабши! Тудагдаба, нимэл ха һэнши. Үшөөл намтай үһэрисэлдөөрэй. Үгы, энэм бодоногүйл. Бүтэжэ үхэжэ хэбтэгшэб! Эршэгүйхэһөөр харбаа бэлэйлби. Ошохо болоо. (Ябахая забдана). Үү, тэрэм бодобол.

ЗАЛИ

Мориной табараан.

ХОНДОЛИ (ерэн). Ахай, ахай, яалайш?

Эрдэни Дугаров

БАБЖА. Наанаһааш альгадажар-хихаб! (нарбагаг гэнэ). Наада зугаа гэлдэхээр, бэе бээе хороохо, һалгаахамнай гээшэл. Ай, эсэгэ тэнгэрим хүлисыгтээ, үршөөгыгтээ.

ХОНДОЛИ. Би эмэтэйб, болёоб.

БАБЖА. Ээлээ хадаа болоош. Сухал дундаа обороторшни харбаба ха юмбиб.

ХОНДОЛИ. Зай, ииэгээд, ахай, энээнэ мартая.

БАБЖА. Хоол хэжэ эдээлэе, морь харая таталууял. Боро хараагаар мордоходоо, хүрэхэ газартаа һүнгэ харанхы бололгоноор хүрэхэбди.

ХОНДОЛИ. Танайхяар, ахай, танайхяар болог.

Хүшэгэ.

Табдаахи үзэгдэл.

Һүни. һэеы гэрэй үүгэнгэ харуулан. Зосоонь гал тойрон хэдэн дээрмэшэд һууна. Хоймортонь бөө бөөлэлгэндөө бэлдэнэ.

1-дэхи ДЭЭРМЭШЭН. Нэхүүл нэгжүүл үгы ха. Адуунай хаалгаатай. Үглөөдэртөө саашань худалдахабди.

2-дохи ДЭЭРМЭШЭН. Айха юумэн үгы. Хэрэгнай яһала урагшатай.

1-дэхи ДЭЭРМЭШЭН (бөөг). Тамнай хэрэгшөмнай һайнаар бүтээжэ үгыг даа. Араһаамнай нэхүүл бү ерүүжэн, урдаһаамнай олзо утгажа байгуужан.

БӨӨ. Зайгтыл! Анираа хатагты, эхилхэм! (Бөөлэнэ).

Хүхэ мүнхэ тэнгэримни, Эхэ һүнгэ хизагаарни, Үндэр уула түшгэни, Сүнхэр уһа мүрэмни, Таандаа хандан айладанам, Намаяа анхаран шагныгт-ээ!

Бөөгэй бөөлөжэ эхилхэ үедэ, Бабжа Хондоли хоёр гэрэй арада байна, шагнаархана.

ХОНДОЛИ. Адуумнай хаалгаатай байна, гаргаад түргэхэн тэрьедэе. Бөөлүүлжэ сүлөөгүй байгаандань.

БАБЖА. Хэдэн дээрмэшэдһээ айха болоо хаа, алтан дэлхэй дээрэ амиды ябаһанай хэрэг бии аал? Түрүүн мэдэжэ абая, яахаяа байнаб бэ.

ХОНДОЛИ. Бөө бөөлөжэ байна ха юм. БӨӨ (мэргэн). Бабжа байрадатнай. Хондоли хаяадатнай! Ами бээе абарагты!

Бабжа Хондоли хоёр энээниие дууламсаараа харуулаһание унаса сохёод, харайлдан гэртэ орошоно. һүүнай, үймөөн, хүлгөөн болоно.

БАБЖА (хашхаран). Тархяа таталуулаха ханаагүй хаа, бү хүдэлэгты. (Бөөе абажа, тархяарнь торхо руу шихажархина. Эбсэжэ бодоһон хэдыень сабан унагаана).

ХОНДОЛИ. Ахай, удаарыш. Үлүү ами таталаад яахамнайб.

БАБЖА. Зүб. Эдэ үлөөшэдынь хүлижэрхие.

Шэшэрэлдэнэн дээрмэшэдые хүлинэ. ХОНДОЛИ. Хара дээрмэшэд даһаа!

БАБЖА. Хожом манай газар дээрэ дээрмэ хээ хаа, ами голоо таталуулаха мэдээрэйгты! Ойлгосотой гү?

ДЭЭРМЭШЭД. Ойлгосотой, ойлгообди. БАБЖА. Ябая.

ХОНДОЛИ. Адуугаа туугаад, нюотаг тээшэ дугдыя даа.

Гаража ошонод, Адуунай табараан доро Бабжын дуулаха эздэнэ:

Эрын дээжэ бээмни Хүхэ түмэр хуягтай. Хурдан хүлэг моримни Холын замай хани юм.

Бабжа Барас Баатарби - Хори буряад хүбүүмби.

Халуун сээжэ зүрхэмни Хатуу зориг ехэтэй. Хурса мэргэн хуршамни Хари зоной үхэл юм.

Бабжа Барас Баатарби - Хори буряад хүбүүмби.

Халуун тоонто нюотагни Хүсэ шадал үгэнхэй. Эргэн түрэл арадни Эрэ золым һүлдэ юм.

Бабжа Барас Баатарби - Хори буряад хүбүүмби.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

ЗУНАЙ ТААБАРИТАЙХАН ШҮЛЭГҮҮД

Хүүгэдэй хэлэ хүжөөхэдэ, зохидоор зохёогдоһон шүлэгүүг аша тухатай байдаг. Хүндэтэ түрэлхид! Зунай сагта таабаритайхан шүлэгүүдые хүүгэдтээ уншажа, уянгатайгаар үгүүлэн уншажа нурахаганы, онсо анхаралаа хандуулыт.

ЭЖЫДЭЭ

Элдэб үгэнүүд олон Энэ уужам дэлхэйдэ. Эгээл сэнтэй үгэнь Эдэнэй дунда "эжы".

Баглаа сэсэг баринаб Баранай хаража байхада. Доро дохиноб эжыдээ Дуратай байһанаа мэдүүлэнэб.

ТУХАТАЙ БОЛООБ

Сэнгүү найхан нутагтаа Согтой хүхиюун алхалнаб. Сабшалан тээшээ гэшхэлнэб Тухатай болооб, хүдэлхэм.

Тармуур баряад тармахаб Талада хэбтгэнэн үбһые. Бухал болгоод, шэрүүлхэб Буурал шамбай морёороо.

НАЖАР

Үнинэй хүлээһэн нажарнай Одоол ерэбэ маанадтаа. Бүхэли үдэр газаагаа Багашуул бидэ наадахамнай.

Халуун наран шараг лэ, Хура борооншые орог лэ, Гуталаа тайлаад гүйхэмнай, Горхондо хүрээжэ шунгахамнай.

ХӨӨРҮҮ ШААЗГАЙ

Хөөрүү шаазгай, Хөөрыш даа, Холын айлшан Эрэхэнь гү? Хотогоо, магад, Эрэхэнь гү?

Хөөрүү шаазгай, Хөөрыш даа, Олон айлшан

Ерэхэнь гү? Ори гансахан Эрэхэнь гү?

Хөөрүү шаазгай, Хөөрыш даа, Хөөрөөл ха даа, Бэрхэш даа.

Алтан шара гэрхэн соо Олон хара үрэнэн лэ. Үрэнэн бүхэниинь байратай, Үхибүүд сэмээд туршаг лэ. (Наран сэсэг).

Залуу зулгы ябахандаа, Шара торгон малгайтай. Үбгэн болоод нуухандаа, Хүбэн сагаан малгайтай. (Нямняа сэсэг).

Улаахан дэльбээ дэлгээд, Улайжа холоһоо харагдана.

Дарима МОГОЕВА

Урматай гоёор бадараад, Урдаһаам намайе утгана. (Улаалзай).

Намай хэршээд туршаа наа, Заабол, таанар бархирхат. (Нонгино).

Газар хахалаад нуулгадаг, Бултайн гарахадань обоолдог, Обоо соогоо тэнжээдэг, Томо болоходонь гаргадаг. (Хартаабха).

Пезшэн сооһоо эжымни Пүмпэгэр юумэ гаргаал даа. Хоншуу үнэр гэрээр дүүрээ, Хүрэхын хүлээн яданаб даа. (Хилээмэн).

Уһанда нороходоо, хөөһэтэнэ, Гартаа барихадам, халтирна. (Мылэ).

Жэгдэ жэрэгэр шүдэнүүдтэй Үһэндэ аһалдаха зантай. (нам).

Хубсаһа хунар юумэнтэй Хани нүхэд болонхойб. Намдаа ерэхэдээ, буршынхай. Намһаа гарахандаа тэнинхэй. (Элюур).

Сохиноб, сохиноб баарһанаа Огто намдаа мууланагүй. Солбон бушуу дэбхэрнэ, Согтой хүхиюун харайна. (Бүмбэгэ).

Тэсхэгэр гэдэһэн тэнхээтэй Тээрхэ гээшэнь забдагүй. (Хэнгэрэг).

Ээрсэг мэтэ эрьдээ, Эсээд, тэрэ хэбтэшоо. (Эршэгэнүүр).

ПСИХОЛОГИЯ

ПОБЕДИТЬ СТРЕСС НЕ ТОЛЬКО МОЖНО, НО И НУЖНО

Удары судьбы надо воспринимать не как наказание, но как полезный урок

Несправедливый упрек начальника, ссора с любимым, конфликт в переполненном автобусе - тысячи крупных и мелких неприятностей ежедневно угрожают нашему душевному равновесию.

Остается только завидовать отдельным, отличающимся редкой невозмутимостью счастливицам. Остальные же представители рода человеческого реагируют на удары судьбы и тычки своих ближних примерно одинаково - ощущают напряжение, обиду, тревогу, иными словами, переживают стресс, который является сильнейшей нагрузкой для психики. Стрессы делают нас неуравновешенными, неуверенными в себе, часто являются причиной депрессий и психосоматических заболеваний. Именно поэтому и психологи, и медики настойчиво рекомендуют нам не ждать, пока последствия того или иного стресса доведут нас до больницы койки, а бороться с ним. Тем более, что большинству из нас вполне под силу ликвидировать его последствия самостоятельно.

ПОСЛЕ ДРАКИ КУЛАКАМИ НЕ МАШУТ

Если вы попали в конфликтную ситуацию, причем именно на вас лежит вина за случившееся, - не корите себя до беско-

нечности. Скажите себе, что неприятность уже произошла и, как ни переживай, время вспять не повернуть. А, значит, надо отнестись к случившемуся как к полезному уроку, преподнесенному жизнью, и сделать соответствующие выводы, извиниться, попытаться, если возможно, исправить ситуацию и... жить дальше. Если же в роли незаслуженно обиженного человека оказались вы сами, ни в коем случае, не занимайтесь самообразованием - ничего, кроме головной боли, таким образом вы не получите. И еще один совет - не замыкайтесь в себе, поговорите о своей проблеме с близким человеком.

БЫСТРОЕ ЛЕКАРСТВО ОТ НЕПРИЯТНОСТЕЙ

Сразу же после пережитой неприятности постарайтесь доставить себе пусть маленькую, но радость. Посмотрите любимый фильм, выберите на природу, посетите салон красоты или пройдитесь по магазинам. Обязательно порадуите себя каким-нибудь подарком, пусть это будет всего лишь букетик цветов или симпатичная безделушка. Дома посмотрите фотографии, запечатлевшие счастливые моменты жизни, послушайте спокойную музыку, примите ванну

с ароматическими солями. Если у вас есть веселые друзья, обязательно навестите их! Кроме того, прекрасно снимают стресс сеансы массажа и ароматерапии. А уж качественный секс с любимым человеком можно по праву назвать одним из самых эффективных способов избавиться даже от сильного стресса.

ХОББИ, РАБОТА ИЛИ СПОРТ

Как долгосрочное средство борьбы со стрессами очень хорошие результаты дает хобби. Сильные и длительные увлечения коллекционированием, вышиванием, разведением цветов или еще чем-либо помогают нам поддерживать ощущения внутреннего комфорта и уверенности в завтрашнем дне. Для многих лучший способ забыть о неприятностях - с головой погрузиться в учебу или работу. Что ж, метод вполне опробованный и действенный. Только не стоит забывать, что нервная система после испытанного шока работает на пределе возможностей, а потому нагрузку следует распределять разумно. Иначе вы рискуете не выдержать и тем самым спровоцировать новый стресс. Ну а если вас уже переполняют гнев и справедливое негодование и вы чувствуете, что вам просто необходимо разрядиться, сходите в тренажерный зал, бассейн или совершите утреннюю пробежку.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ТЕСТ: ЛЕГКО ЛИ ВЫ ЗАВОДИТЕ ДРУЗЕЙ?

Одним из нас удивительно легко и быстро удается сойтись с людьми. А другим, чтобы решиться на контакт, нужно сделать над собой невероятное усилие. Тест покажет, какой тип характера вам ближе.

1 На вечеринке вы познакомились с понравившейся вам компанией молодых людей.

- а) При расставании я спрошу, где снова смогу с ними встретиться.
- в) Я надеюсь, что рано или поздно судьба снова сведет нас вместе на новой вечеринке.
- с) Чего проще обменяться с новыми знакомыми телефонами.

2 Доверяй, но проверяй. Что вы скажете по поводу этого высказывания?

- а) Полностью с ним согласна. Более того, оно является принципом моей жизни.
- в) Я считаю, что немного скепсиса никогда не повредит.
- с) Ну нет, настороженное отношение к людям только усложняет нашу жизнь.

3 В поезде попутчик пытается завести с вами беседу.

- а) Невежливо казаться букой, поэтому придется поддерживать разговор.
- в) Сомнительные знакомства мне не нужны, а значит, я тут же уткнусь в книгу.

РЕЗУЛЬТАТЫ

Подсчитайте количество баллов, пользуясь таблицей. 6-9 баллов. Благодаря своей непосредственности вы легко завоевываете симпатии окружающих. И все же складывается впечатление, что вы заинтересованы только в тех отношениях, которые ни к чему не обязывают. Так ли это? 10-14 баллов. Вы открытый и легко идущий на контакт человек. Именно поэтому люди так хорошо к вам относятся. Кроме того, у вас есть замечательное качество - перед тем, как довериться новому знакомому, вы думаете, стоит ли это делать. 15-18 баллов. Вы чересчур критичны по отношению к людям. Только ради редких избранных вы готовы преодолеть свою замкнутость. Надо ли говорить о том, что это ваше качество часто отталкивает людей?

	1	2	3	4	5	6
A	1	3	2	3	1	2
B	3	2	3	1	2	1
C	2	1	1	2	3	3

Из журнала «Лиза» подготовила Б.ОРБДОЕВА.

ХОМОРОЙ АМИТАЛ

ТЭМЭЭН

С.Жамбалдоржын монголоор бэшэһые буряалшалбаб.

Мүнөө энэ хорбоодо хамагай үсөөхэн, хамагай хомор, хамагай багаар шэнжэлэгдэһэн амитаан хоёр байдаг. Тэрээнэй нэгэниинь хүхэ толбото монгол сириес. Нүгөө нэгэниинь монгол хоёр бүхэнтэй тэмээн болоно. Тэдэнэй тоо толгой үсөөхэн, үдэхэн удаан, баһа хатуу шэрүүн саг уларилай дайралтада хорогдоно. Монгол хүн монгол тэмээн хоёр ехэ удангүй дэлхэйн улаан номдо орожо магадгүй гэжэ зүрхэ шэмшэрэн хэлэмээр. Оюун ухаатай хүн мүнөө хүрэтэр таажа шадаагүй байгаа, таабари гэшэ тэмээн юм гэшье хаань, тэмээ энэ бумбэрсэг дэлхэйн хүн мэдэхэ ёһотой, хайралжа хамгаалха, хөөрхэй амитаан юм.

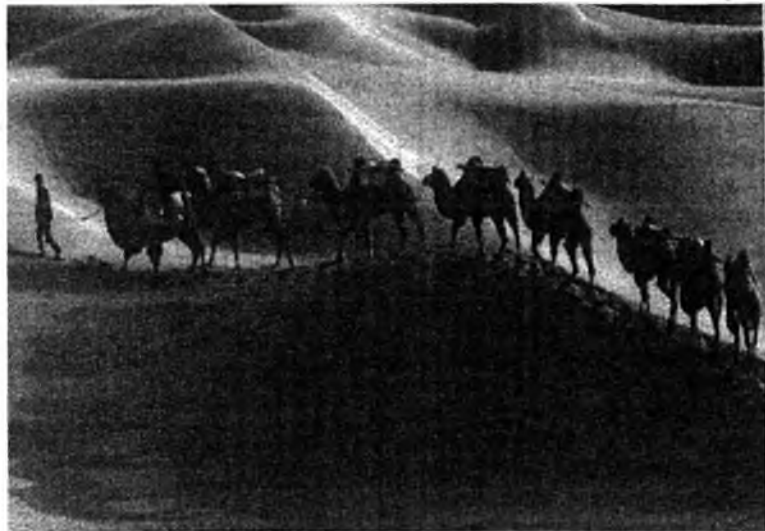
Монгол ороние губигүйгөөр, губие тэмээгүйгөөр хэлэхын аргагүй. Элхэн губие үзэжэ харахын түлөө дүрбэн зүг найман забһарай аянишад, зугаасагшад Ази түбиин Монгол ороние зорижо ерэдэг, губие хараад шэнжэлхэ ухаанда мэдэгдэжэ байгаа, хамагай эртэнэй хуурай газар гэдэг. Губида элхэн уулашье, элхэн хүндышье элбэг. Нюдэ адмаа элхэн сүлдэ хүн амитаанай мүр сараа харагдахагүй, уйдхартайшье юм.

Элхэн хүн хоёрые холбодогын тэмээн гэшэ. Тэмээниие элхэн сүлэй онгосо гэдэг. Монгол тэмээнэй үдэхэн долоо (7) наһа хүрэтэрын үргэлжэлүүлжэ, 8-18 наһандаа хамагай ехэ ашаг шэмэтэй үень болоно. 30-35 жэл соо амидарна. 20 гаран жэл соо үдэнэ. 17-20 гаран жэл хүрэтэр ашаглан эдлэгдэнэ. Хамагай шэлдэг һайн обог удамын галабай губиин улаан ханын хэсын хүрин тэмээн юм. 1991 оной байдалаар монголой 5000 оршон тэмээн 6000 гаран тэмээшэн хаража, малажа байһан наа, 2000 ондо үсөөрһэн байна.

Тэмээн ашаа

Тэмээн ашаан мүнөө сагай түмэр харгын машинын үүргые тэрэ нэгэ сагта дүүргэжэ байба. Тэмээн ашаан хоног соо 10-16 саг ябадаг. Нэгэ сагта 3-4 км. хурданаар ябана.

Тэмээн ашааниинь хүдөө нотагһаа ниислэл хото руу хилэ дабажа, Хитад Орон руу бараа ашаад ябадаг байгаа. Ашаанай хубаряанда 20-30, 200-1000

хүрэтэр атан тэмээн ашаанай унаа болодог. Аяншан хүн тэмээгээ хубарюулан хүтэлөөд ябадаг. Хамагай ойродо 600 км, холодоо 1500-2000 км холын замда ашаа тээдэг. 7-17 наһан хүрэтэр тэмээндэ ашаа тээдэг. Жэл бүрин 11-дэхи нарын 1-һээ 4-дэхи наһа хүрэтэр 150 хоног аян замда ябадаг.

Арьял буура

Арьял буура 60 хүрэтэр энги хээлитүүлнэ. Буурын 5-10 наһатайнь - гал залуу, 11-17 наһатайнь - эдир залуу, 18-20 наһатайнь - арьял буура. Буурын һуудал энди хээлитүүлхэдэ хэбтэдэггүй, харин хондолой дээрэн хахад һуудаг. Энэниие Буурын һуулта гэдэг. Монголшууд зөөхэдөө тэмээнийгээ нюрганда ашажа, тэмээгээ тэргэдэ оруудаг, унаад ябадаг.

Буура

Буура гэшэ хээлитүүлэгшэ тэмээн. Эндин гэшэ хээлитэгшэ тэмээн. 405 хоног гү, 13 наһа хахадта хээлидэ тээдэг. Нэгэ эндин наһан соогоо 8-10 удаа ботогдолдог. Эндин тэмээн һү наалиа 16-18 наһа үгэдэг, 300-400 литр һүн гарадаг. Эндин тэмээнэй һүе болбосоруулахда (буулуулахда), 100 гаран янзын сагаан эдеэн хубилдаг. Тэмээнэй байдаг газарын Монгол оронной элхэн Гоби нотагта 70% эзэлдэг. Бусаднын хээрэ тала хангай нотагта байдаг. Тэмээнэй бүхы бэеын 60-70% уһа эзэлдэг. Үдэхэ наһанай тэмээн үбэлэй сагта 10-15 литр уһа ууна. Зунай сагта 20-25 литр. Бүдүүн тэмээн 40-45 литр, зундаа 50-60 литр уһа ууна.

Ботогон

Ботогон эндинэй түл гэшэ. Ботогон эхэнэ түрэхэдөө 1 метр үндэр, 36-38 кг хүндэ байдаг. 14-15 хоноод үбһэ эдидэг, уһа уудаг. 1 наһа болоходоо, хибэдэхэ хибэжэ һурана.

Тэмээнэй урилдаан

2000 оной урда Монголой дээрэ үеһөө Күннүү гүрэнэй үедэ тэмээгээр урилдаагай байгаа. Урилдахадаа, үбэл хабарай зааг дээрэ гү, 2-дохи нарын һүүлшээр, 3-дахи нарын эхээр урилдана. Урилдахаараа атан тэмээн гү, тором урилдаагай. Наһая хүсэһэн атан тэмээн 10 км оршон дайда урилдаагай.

Тэмээнэй табатай

Тэмээнэй зөөлэн табатайнь 20 см² мяхатай. Тэрээнээр хэһэн хүндын эдеэн баабгайн мяхантай тэнсэхэ. Дэлхэйн 8 аддашагүй амтатай эдеэнэй тоодо ородог. Тиимэһээ табатайгаар хэһэн эдеэн хамагай дээдэ зэргын хүндын сайлалгада табигдааг амтатай юм.

Тэмээн гэшэ хүнэй амидаралда ехэ туһатай. Унаха, ашахаһаа гадна мяха, һүниинь амтатай, ноонииинь ноолуур гоё эдлүүритэй, хүйтэндэ унаад ябахда дулаан, хүйтэндэ тэсэбэритэй, үл хоол даамгай, бүхэ хүдэр амитаан гэшэ. Тиимэһээ тэмээ хайрлажа, хамгаалха ёһотойбди. 5 хушуун малай дуталдажа болохогүй нэгэ түрэлһын гэшэ.

«Дэлхэйн монголчууд»

журнал дээрэһээ абтаба.

А.Б.Сэрсэгмаа.

Уншагшын туршалгануудһаа

Гажадма ГУНГАРОВАДА

Сагаан Нангин Дара эхын Сарюун түхэл шарайһан Сагай ябадалда бэхижэһэн Сагаан сэдхэл тэбшэһэн Алгар суута

Нефретитиин Арюун дүрсэ һанууһан Амарга ганса инагни Агуу гоохон гангинамни.

1994 он.

ЭДЭРМЭГ

Һэбхээн уулын орьёлһоо Һэбшээн буугааг номгороо, Тогоон шууун оройһоонь Толон ялбааг гоёогоо.

Буурал Хоца

Намсараевай

Буусань байһан

намтартай,

Буряад хэлээр бурьялдаг

Булаг мэтэ Эдэрмэг.

Болдируу Шанаа обоотой,

Боршогор хатан эжытэй,

Бурхан багшын тахилтай,

Буряад угай бэшэгтэй.

Агаар уһаар тунгалаг

Алгар солото Эдэрмэг.

Арагай артист

Гениновэй

Арюун замынь энгэһээ.

Аршаанхан эхитэй Аса-

Шэбэр

Агуухан малнуугаа

атаржуулна,

Арбаагхан гүбээтэй Нарин-

Шэбэр

Аржагар таряагаа

нахилзууна.

Уран шүлэгшэ Базароной

Урсань байһан

намтартай

Урма зориг багаруудаг

Ургы тоонто Эдэрмэг.

Хэжэнгын шэмэг тохойгоо

Хүжын хангалаар оройлоо,

Хүхюун шогтой үринэрөө

Хүльнь дүрөөдэ хүргөө.

Хүгжэм дуута Батуевай

Хүлгөөдэг сэдхэлһым

аялгань

Хүбшэргэ татан

гуурядаг

Хүнэй жаргама Эдэрмэг.

С.Н. САНЖЕЕВ.

1998 он.

Элбэг МАНЗАГ¹

НЭГЭ НҮХЭРТӨӨ

Басни

Танил нэгэ нүхэртөө Тааруулан басни бэшэхэмни. Танюулла гэжэ оролдохогүйб Тааг өөрыгөө! Тагаг лэ бээ. Томо үндэр, шарай һайтай Томоотой шадамар хараха янзада.

Таняагүй хүндэ ноёншуу һанаатай,

Тоомоо таһархадаа, тоолхотойб гэдэг,

Иимэл хүйхэр нэгэнтэй, Инсаглатараяа хүдэлөө һэм.

Нэгэтэ нүхэрни ноёдой урда, Нялтаганһаар нилээн һайнда

оросообо.

Газарһаа өөдэ һөөм болохо Гайтай ноён болошобо гэжэ.

Аһар баһар хүдэлмэришэнөө Алаха эдихээр аашалха,

Хургаараа хүрээ дайрабал Хүдэлһэндэ бээе тоолохо.

Хоёр-гурбан үдэр соо Ходо тэрэнээ зугаалха.

Табхар ноёдой ерэхэдэ, Тонгойжо дохихо, долёохо.

Тэнэг тэдэ ноёдын Тэрзыжэ хүхихэ, хөөрэхэ.

Хоёр, гурбахан ажалһандаа Хоолойгоо шахан хашхарха.

Һээлэгэнүүр гэшэнь аргагүй һэтэл амаараа хүдэлхэ.

Мэдэлһэн боложо нэтэрхэ, Минии хүшөөр хүдэлнэгт гэжэ.

Мүнгэндэ хомхой, миинтэдэ дурагай

Биб гэжэ бодоошье наа, бээе Бэһэһэнь дээшэ юншые үгы.

Саашань муушалаадшье яалтайб,

Сайрадаг юм даа хээе нэгэтэ. Хүдэлжэ байһан нүхэдтөө

Хүндээе огто буурашоо.

Хайрата абгай -

БУДАЖАПОВА

Дарима Бадмаевна

98-тай боложо ябатараа, наһа бараба гэжэ «Буряад үнэн» гэдэг хэблэлэй байшан» Ц.Ч.Дымбрыловтэнэй болон Б.М.Жигжитовтэнэй бүлэнүүдтэ гүнзгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Июлиин 4-дэ Хэжэнгын аймагай Чисаана нотагта хүдөөлүүлэгдэхэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахамад редактор
А.А.АНГАРХАЕВ.
Редактор Г.Х. ДАШЕЕВА

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОТОВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Н.Д.НАМСАРАЕВ (генеральна директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшо), Т.В.САМБЯЛОВА (секретариадые хүтэлбэрилэгшэ-генеральна директорэй орлогшо), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (редакторай орлогшо) Д.А.ЭРДЫНИЕВА (харюусалгата секретарь); таһагуудые даагшад: В.Г.ГОМБОВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаришвилиин үйлэс, 23, Хэблэлэй байшан "Буряад үнэн".
E-mail: unen@mail.ru

Газетэ хэблэлэй 1

хуудан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хамтын хэһэг - 39340. Хэблэлдэ тушаагдан саг - 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн ОАО-до бэлэн диапозитивүүдһээ газетэ 3360 хэһэгээр хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 21-40-45.

Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариадай - 21-50-52; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершины» журналнуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюуталай ажабайдалай болон олонинитын хүдэлмэринин, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтеринин - 21-23-67.

Редакцияда ороһон материалнууд шүүмжэлэгдэлэггүй, мүн авторнуудтань бусаагдадаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрнүүдэй бэшэлгые хазагайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжа автарайхитай адли бэшэ байжа магад.